

Cijenjeni čitatelji,

aktivnosti u ovom periodu nisu se smanjile.

Od 31. srpnja do 3. kolovoza održava se 14. europska konferencija o čitanju pod nazivom Pismenost bez granica. Na njoj je učestvovala logopedinja Gordana Baričević.

Dana 3. kolovoza na Prvom programu radija, reprizirana je emisija o disleksiji pod nazivom Zašto tako, urednice Višnje Biti.

U periodu od 28. rujna do 1. listopada održava se 3. kongres logopeda Hrvatske u Dubrovniku. Kako se kongres poklopio sa Tjednom disleksije, HUD je imao svoj kutak, pa smo bili u mogućnosti popularizirati udrugu putem plakata, pamfleta, a tada smo i prodavali Prvi adresar logopeda i defektologa u Republici Hrvatskoj, koji je udruga pripremila. Adresar je koncipiran na :

- Grad Zagreb i 20 županija Republike Hrvatske
- svaki taj segment obuhvaća osnovnu školu, vrtić, ustanovu i privatnu ordinaciju (ali samo gdje radi logoped ili defektolog)
- iz tih podataka vidi se za svakog logopeda ili defektologa, grad gdje radi, ustanova, ulica, broj telefona.

Prikupljeni materijal obuhvaća grad Zagreb i 132 grada u Hrvatskoj, 756 zaposlenih logopeda i defektologa. Na tih 48 stranica nalazi se izuzetno vrijedan materijal, koji je vrlo potreban našoj struci.

Cijena je 50 kn i može se kupiti samo u HUD-u (izdajemo račun). Ako ste zainteresirani za njega, treba uplatiti tu sumu na naš žiro račun 2390001-1100134271 i dobit ćete ga na adresu koju nam naznačite.

Gradska knjižnica u Koprivnici obilježila je Tjedan disleksije prigodnim materijalima.

Dana 5. listopada u časopisu EXTRA, tiskan je članak o disleksiji Moj Toni nikako nije mogao ukrotiti slova, a napisale su Hana Konsa i Nikolina Škunca

Dana 14. listopada odlazimo u DV Sesvete, Ive Tijardovića 9, održavamo jednodnevni seminar, kao prevenciju disleksiji i disgrafiji, a predavanje drže doc. dr. sc. Mirjana Lenček i logopedinja Željka Butorac. Odaziv je bio zadovoljavajući.

Dana 26. listopada na radio Sljemenu, emisiju pod nazivom Školovanje djece s posebnim potrebama, vodi urednica Doroteja Brljak.

Dana 7. studenog pozvana je logopedinja Željka Butorac u Daruvar u Češku osnovnu školu gdje je održala predavanje za županijsko vijeće razrednih vijeća.

Dana 11. i 12. studenog organiziran je dvodnevni seminar u Koprivnici pod nazivom: Disleksija oko nas. Financijski nam je pomogao Centar za odgoj i obrazovanje Podravsko sunce, grad Koprivnica i Koprivničko- križevačka županija.

Dana 15. studenog na RTL-u u emisiji EXPLOZIV, koju vodi Tatjana Jurić, bio je prilog o disleksiji od novinarkе Lore Dizdar.

Dana 10. studenog održavamo Savjetovanje u KIC-u s programom:

- doc. dr. sc. Mirjana Lenček: Od šaranja do pisanja / pismenosti

- prof. logoped Ilona Posokhova prevela je knjigu Barbare Meister Jednorozzi su stvarni: pristup učenju desnom hemisferom mozga- upoznavanje s tom knjigom (ovu knjigu se može kupiti u Ostvarenju, tel.044-732-228).

Želimo s Vama podijeliti veselu vijest. Od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa dobili smo donaciju za projekt pod nazivom: KREATIVNO UČENJE- učenje uz interaktivni CD za disleksiju. Osmislili smo veliki projekt i ova donacija je početak toga rada. Zahvaljujemo se Ministarstvu što su prepoznali potrebu takvog CD-a.

Htjela bih podsjetiti članove HUD-a na naš Statut. U članku 15 piše da su prava i obaveze članova da redovito plaćaju članarinu. U članku 16 naznačeno je da prestaje članstvo u udruzi ako dvije godine uzastopce ne plate članarinu. Kako HUD plaća visinu članarine za EDA-u po broju registriranih članova udruge, molim Vas da ispunjavate svoju obavezu.

Predsjednica HUD-a

logopedinja Stanislava Leljak- Turžanski, prof.

Zanimljivosti

Međunarodni dan pismenosti, 8. rujan obilježava se od 1965. godine.

U svijetu je 860 milijuna nepismenih, od toga dvije trećine su žene. Od 100 milijuna djece koja nisu uključena u osnovnu školu više od 60 % čine djevojčice.

U Hrvatskoj prema prijašnjem popisu stanovništva, bilo je gotovo 70 tisuća nepismenih, odnosno 1,7 % stanovništva. Popis od 1991. godine pokazuje da broj nepismenih je prepolovljen zahvaljujući besplatnom programu opismenjavanja odraslih. Popis iz 2001. godine, 685.000 stanovništva starijih od 15 godina nije završilo osnovnu školu. Djelomično završenu osnovnu školu ima 580.000 stanovnika, a nijedan razred osnovne škole ima 105.000 ili 2, 86 % hrvatskih stanovnika, od toga je 84.000 žena ili 80 % (ako nisi završio osnovnu školu onda si nepismen).

Izvešće Ujedinjenih naroda o projektu Obrazovanje za sve za 2003.- 2004. godinu bilježi: Ni u jednom društvu žene nemaju jednake mogućnosti kao muškarci. Rade duže i manje su plaćene, i statistički gledano i u stvarnom životu.

Mogućnost izbora slobodnog vremena ili posla, manja je nego kod muškaraca. Ovaj nesrazmjer uzrokuje stvaranje jaza između onoga koliko muškarci i žene pridonose u društvu i toga koliki se značaj pridaje njihovim postignućima. U većini zemalja osnovni razlog ovog nesrazmjera, koji je podjednako i uzrok i stalna posljedica, je nejednakost u pristupu i postignućima u obrazovanju.

U 2005. godini primarni ciljevi Uneskovih projekata Obrazovanje za sve i Milenijski razvojni ciljevi- osiguranje spolne jednakosti u školama- nisu ostvareni. To nije realizirano u čak 75 zemalja, što čini 60 % ciljanih naroda.

HRVATSKO ČITATELJSKO DRUŠTVO POVODOM 8. RUJNA, MEĐUNARODNOG DANA PISMENOSTI ima moto OBRAZOVANJEM ŽENA MIJENJATI SVIJET i u središte pozornosti stavlja pismenost žena, odnosno nejednakost u obrazovanju i pristupu izvorima znanja, uzrokovane diskriminacijom po spolu.

14. europska konferencija o čitanju 31. srpanj – 3. kolovoza 2005.

Zagreb je bio domaćin sudionicima 14. europske konferencije o čitanju s temom "Pismenost bez granica", koju su organizirali Europski odbor Međunarodne čitateljske udruge i Hrvatsko čitateljsko društvo.

Tema "Pismenost bez granica" odražava važnost pismenosti na međunarodnoj razini i potrebu da se rješenja za izazove pismenosti pronalaze izvan vlastitih granica.

Članica HUD-a pratila je izlaganja trećeg dana konferencije i zabilježila sljedeće zanimljivosti:

"Procjena razine kritičkog mišljenja u tekstu" Višnje Grozdanić, koja iznosi podatke učenika koji su poučeni u tehnici čitanja i pisanja za kritičko mišljenje, dobivene u privatnoj poslovnoj školi.

Barka Marjanović izlažući "Opismenjavanje učenika prvog razreda usporednim učenjem tiskanih i pisanih slova " navodi da pisanje pomaže čitanju, te da su kod učenika prvog razreda opismenjanih usporednim učenjem tiskanih i pisanih slova dobri rezultati ispita razumijevanja pročitanog teksta i znanja jezika.

Stjepan Hranjec "Tekst dječje književnosti u funkciji bogaćenja učenikove pismenosti" i "Može li dijete učiti čitanje na literarnom tekstu? " teoretskim nas izlaganjem podsjeća na imena naših pisaca i pjesnika dječje književnosti i što se sve može obraditi s učenicima na pojedinim djelima.

Marinko Lazzarich " Književnost valja približiti mladima " započinje svoje izlaganje riječima A.Barca iz 1932.god., o krizi čitanja u Hrvatskoj i nastavlja: "Križa čitatelja je trajno stanje hrvatske književnosti. "Dalje iznosi svoje iskustvo o čitanju lektire učenika srednje medicinske škole u Rijeci. U prvom i drugom razredu se čita obavezna lektira a u trećem i četvrtom je kombinirana lektira (lektira plus) s ponuđenim naslovima iz suvremene književnosti, i slobodna lektira koja sadrži ponuđene naslove domaćih autora i afirmiranje zavičajne književnosti. Tako organiziranu i ponuđenu lektiru učenici rado čitaju .

logoped Gordana Baričević, prof.

Svim članicama i članovima želimo čestit Božić te mnogo uspjeha i zadovoljstva u Novoj 2006. godini!

Specifične teškoće u učenju

Procjenjuje se da oko 10 % populacije ima neki poremećaj učenja, što podrazumijeva teškoće u stjecanju i uporabi slušanja, govora, čitanja, pisanja, zaključivanja i u matematičkim vještinama.

Poremećaji učenja dovode do školskog neuspjeha.

Školski neuspjeh je ozbiljan problem koji ne opterećuje samo dijete i njegovo okruženje, nego i društvo u cjelini. Dijete je neuspješno u svladavanju školskog programa, odnosno školskim uspjehom zaostaje za svojim sposobnostima.

Poznato je iz istraživanja, da su to često djeca s prosječnim i iznad prosječnim sposobnostima, tj. inteligencijom. Ipak oni imaju mnogostruke probleme i predstavljaju heterogenu grupu, etiološki i klinički. Problemi s neuspjehom u svladavanju školskog gradiva prelaze u neke oblike poremećaja u ponašanju, koji su praćeni nizom novih problema u razredu, školi, obitelji i širem socijalnom okruženju.

Za razumijevanje ovih teškoća potrebno je poznavati načela rasta i razvoja djece. Rast se veže uz proces kvantitativnog povećanja (visine i težine), a razvoj uz kvalitativne promjene uslijed sazrijevanja funkcija i struktura pojedinih organa ili sustava. Ispravna dijagnostika i terapija oštećenja i disfunkcija središnjeg živčanog sustava imaju sudbonosno značenje za kasnije funkcioniranje čovjekove ličnosti.

Zbog iznimne složenosti građe mozga, može doći do oštećenja i disfunkcija u bilo kojem razdoblju razvoja mozga, što rezultira smetnjama u razvoju. Dijete može imati supstrat za specifične teškoće učenja, ali se to ne otkrije prije polaska u školu. Mnogi poremećaji se mijenjaju s obzirom na dob, tako da predškolski komunikacijski poremećaji postaju specifični poremećaji učenja.

Tipovi neuroloških poremećaja koji dovode do problema na polju edukacije, dijele se na tri kategorije:

- genetički determinirano maturacijsko zaostajanje

- stečeno minimalno oštećenje dijelova mozga ili disfunkcija

- neurološko oštećenje koje rezultira neurološkim sindromima

Za genetički determinirano maturacijsko zaostajanje karakteristična je nezrelost za školu s obzirom na kronološku dob. Područja u kojima se najviše očituju zaostajanja jesu:

Motorika:

- gruba (reflektira se u nespretnosti)

- fina- usporeni razvoj se vidi u koordinaciji i vidno-

prostornim sposobnostima. Tako djeca iznad pete godine teško vežu cipele, kopčaju gumbe, pogrešno drže olovku. Nesposobnost precrtavanja figura (krug, trokut, kvadrat, romb) može ukazivati na motornu nezrelost ili nezrelost točne interpretacije vidne informacije.

Jezični razvoj - artikulacija, ekspresija ili recepcija (blagi oblik se manifestira kao teškoća u praćenju uputa ili u slabijem pamćenju).

Poremećaji ponašanja - nezrelo ponašanje, manjak pažnje, perseveracija, slaba interakcija s vršnjacima, emocionalna nezrelost.

Klasifikacija specifičnih poremećaja učenja

- razvojni poremećaji čitanja (dyslexia)
- razvojni poremećaji matematike (dyscalculia)
- miješani razvojni poremećaji (dyslexia, dysgraphia, dyscalculia)

Najčešći i dobro poznat poremećaj učenja je disleksija. U 80 % slučajeva poremećaja učenja, riječ je o disleksiji. Kad kažemo da je prisutna disleksija, tad su prisutne teškoće u čitanju, a mogu biti prisutne i teškoće u pisanju i matematici. Disgrafija se odnosi samo na probleme u pisanju. Disleksija nije bolest, ona je stanje koje ostaje cijelog života, ali s različitim simptomima. U početku školovanja su uočljivi simptomi nestabilnosti memorije za slova, brojeve i/ili cijele riječi. U pisanju je karakteristično premještanje, ispuštanje, zamjena ili nepravilno pisanje slova kao i veze među slovima. U čitanju se ponavljaju iste pogreške, ali se teškoće najviše iskazuju u nerazumijevanju pročitanog. Tako djeca teško rješavaju zadatke u školi jer su u zaostatku u obradi informacija koje dobivaju. Oni imaju oslabljenu koncentraciju i kratkotrajnu, neujednačenu pažnju.

Disleksija je kompleksan sindrom, pa tako jedno dijete ima teškoće u čitanju i govoru, a drugo u matematici, pamćenju i/ili pisanju. Često djeluju potpuno dezorijentirano u prostoru i vremenu, nemaju usvojenu shemu tijela, a kao posljedica svega toga javljaju se somatski simptomi poput glavobolje, vrtoglavice, bolova u trbuhu i trljanja očiju. Često imaju tikove, nisu rijetka ni mokrenja u krevet. Osjećaj nesigurnosti, nisko samopoštovanje i loša slika o sebi- to je ono s čime se susrećemo već od drugog razreda.

odbijanja učenja, pojave učestalog markiranja s nastave i neprimjerenih oblika ponašanja (agresije i autoagresije), ometanja nastave itd. Zanimljivo je napomenuti da osobe s disleksijom imaju problema u razumijevanju metafora (često ne razumiju viceve), značenje teksta kao i teksta pisanog u složenim rečenicama, posebno zavisno složenim.

Važno je znati da disleksija pogađa jednako dječake i djevojčice, da može biti nasljedna, a stručnjaci se slažu da nastaje zbog deficita u jezičnom sustavu, točnije u komponenti jezičnog sustava zvanog **fonologija**.

Brojna istraživanja ukazuju na to da postoje razlike u sljepoočno-tjemeno-zatiljnim moždanim područjima između osoba koje imaju disleksiju i onih koje čitaju normalno. Pomoću tehnika funkcionalnoga slikovnog prikaza mozga otkriveno je da osobe s disleksijom imaju funkcionalni poremećaj u opsežnom neuronskom sustavu u stražnjem dijelu mozga. Kod njih postoji prekid komunikacije između područja za vizualnu prezentaciju slova i pripadajućih fonoloških struktura. Razlog ovog prekida nije dokraja razriješen.

Problemi u matematici, odnosno poremećaji matematičkih sposobnosti, pojavljuju se s disleksijom, a mogu se javiti i izdvojeno.

Diskalkulija je prisutna u 3%- 5% školske djece. Sumnjamo na nju kad je uspješnost u matematici ispod razine očekivanja za dob, kako kronološku tako i mentalnu. Potrebno je provesti kvalitetno dijagnosticiranje nizom neuropsiholoških testova, utvrditi IQ, kao i logopedskom dijagnostikom utvrditi postoji li disleksija ili disgrafija.

Prije upisa u školu može se vidjeti spremnost za usvajanje matematike, a za to se ispituju područja: razvrstavanje, nizanje, ujednačavanje, održavanje broja, obrtanje i brojanje (naprijed i unazad).

Zrelost za školu

Pri upisu u školu potrebno je utvrditi neurorazvojne funkcije i disfunkcije i tako otkriti djecu s poremećajem učenja. Dijete ispituje s obzirom na grubu i finu motoriku, vidnu percepciju, slušnu percepciju, perceptivno- motorne sposobnosti, vidnu memoriju, slušnu memoriju, s obzirom na jezik i njegove sastavnice, te ostale neuropsihološke funkcije.

Treba nastojati utvrditi neurorazvojne funkcije i disfunkcije:

Pozornost: distraktibilnost, impulzivnost, brzo zamaranje, neadekvatno ponašanje, difuzija koncentracije, brzo odustajanje od zadataka, itd.

Pamćenje: manjkavost točnog pamćenja, loša radna memorija, specifični problemi upamćivanja i prisjećanja, slabost strategije, itd.

Jezik: sve sastavnice jezika kroz receptivni i ekspresivni oblik jezika

Vizualno-perceptivne sposobnosti: manjkava orijentacija u prostoru, diskriminacija oka, uočavanje različitog i istog u skupinama, manjkavo vizualno prisjećanje lika u pozadini, itd.

Motorika: procjene grube i fine motorike

Strategija učenja: organizacijski problem, neadekvatno učenje, manjkavost metoda za završavanje zadataka.

Kad se izdvoje učenici koji imaju teškoću u bilo kojem segmentu, potrebno je s njima organizirati logopedski rad, pomoć u učenju, dopustiti fleksibilnost školskog programa, individualizirati pristup u nastavi, permanentno obrazovati njihove učitelje i roditelje. Kako bi što manje djece doživljavalo školski neuspjeh, potrebno je čim prije utvrditi dijagnozu edukacijskog zdravlja i individualizirati pristup učeniku kroz (kako navodi Miroslav Pospiš 1997):

- učenje u skladu s razvojem djeteta
- dijagnozu poremećaja edukacijskog zdravlja
- planiranje i pripremu učenikova rada
- učenje na preferirajućem modalitetu (slušni, vidni, taktilni)
- prihvaćanje različitosti kao kvalitete, a ne kao manjkavosti
- stvaranjem suradničkog a ne natjecateljskog ozračja u razredu

Ne postoje dva ista djeteta, niti dvije iste teškoće: svaka je osoba jedinstvena. Ne mogu svi jednako izgledati, misliti niti učiti. Učenje treba biti prilagođeno djetetu, a ne da se ono prilagođava utvrđenim modelima i metodama učenja.

Učenici sa specifičnim problemima učenja mogu biti iznimno uspješni i nadareni u mnogim područjima života. Oni će raditi posao za koji su sposobni, možda nadareni i ako to rade s ljubavlju, uspjeh neće izostati.

Nadamo se da će obrazovni sustav znati prepoznati da među mnogim osobama s disleksijom i s hiperaktivnosti ima novih Einsteina, Edisona ili Picassa.

Na nama je da ovoj populaciji djece pomognemo da razviju svoj način učenja, da uče s voljom, te da imaju pozitivnu sliku o sebi i svijetu koji ih okružuje.

Željka Butorac, prof. defektolog – logoped

Deniza Marasović, školski defektolog- logoped u OŠ Smiljevac, Zadar omogućila nam je da tiskamo njezina zapažanja

Logopedsko istraživanje s ciljem dijagnostike teškoća čitanja i pisanja, provedeno je kod učenika od 1. do 4. razreda.

U 2. i 3. razredima istraživanje se provodilo analizom simptomatičnih grešaka u bilježnicama, a u 1. i 4. razredima razrednici su izdvajali učenike kod kojih su primijetili elemente moguće disleksije, odnosno disgrafije. Od 711 učenika izdvojeno je 108 učenika (15 %), kod kojih je provedena temeljna dijagnostika, kako bi se ustanovio stupanj pojedinačnih teškoća, te u skladu s tim, broj učenika kojima je potrebna daljnja logopedska obrada.

Daljnja obrada potrebna je za 73 učenika (10 %), dok ostala 35 učenika imaju nešto blaže oblike teškoća, stoga je dovoljno da budu praćeni od učitelja. Od ukupnog broja izdvojenih učenika, svega 2 učenika nemaju elemente disleksije i disgrafije. Kod 20 učenika (3,5%) zamijećene su veće teškoće, stoga bi bila nužna kompleksna obrada stručnog tima.

Od 54 učenika područne škole Murvica izdvojeno je 12 učenika (22%), od kojih dvoje imaju blaže teškoće, dok 10 učenika (18%) trebaju daljnju logopedsku pomoć, a za 4 (7%) procjenjuje se potreba kompleksne obrade.

U područnoj školi Briševo od 37 učenika izdvojeno je 11 učenika (30%), od kojih 4 učenika imaju blaže smetnje, 7 učenika (19%) izraženije a 1 učenik (3%) trebao bi kompletnu obradu stručnog tima.

Drugi okrugli stol za osobe s posebnim potrebama na temu *Pismenost i čitanje u javnim knjižnicama i građa lagana za čitanje* (Zagreb, 16. svibnja 2005.)

U organizaciji Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama i Radne grupe za čitanje Hrvatskoga knjižničarskog društva, te Nacionalne i sveučilišne knjižnice održan je Drugi okrugli stol za osobe s posebnim potrebama, dana 16. svibnja 2005. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Uloga knjižnica u poticanju pismenosti i čitanja, te potreba da se u knjižnicama osigura što veći izbor građe za čitanje i tako omogućiti ravnopravan pristup informacijama svima koji nisu dovoljno vješti u čitanju, razlog je za pokretanje Drugog okruglog stola o osobama s posebnim potrebama na temu *Pismenost i čitanje u javnim knjižnicama i građa lagana za čitanje*.

Skup je otvoren pozdravima i uvodnim riječima Marine

Mihalić, v.d. zamjenice ravnatelja Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Alemke Belan-Simić, predsjednice HKD-a, Mire Zovko, više savjetnice u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, Dunje Seiter-Šverko, više savjetnice u Ministarstvu kulture i Marinke Bakula-Andelić, predsjednice Povjerenstva za osobe s invaliditetom Grada Zagreba.

Program Drugog okruglog stola bio je podijeljen u dva tematska bloka, a pratilo ga je stotinjak sudionika od kojih su se mnogi uključili u diskusiju. Prvi blok pozvanih predavanja obuhvatio je područje promicanja pismenosti i čitanja u knjižnicama u Hrvatskoj, upoznavanje s prirodom građe lagane za čitanje i mogućnostima obrazovanja knjižničara i nakladnika s građom laganom za čitanje u radu s osobama s posebnim potrebama. Bror Tronbacke, direktor Švedske Fundacije za građu laganu za čitanje u Stockholmu otvorio je rad okruglog stola s predavanjem *Easy-to-Read – Needs, Concept and Swedish Experiences*. Zatim je Liljana Sabljak, voditeljica Gradske knjižnice u Zagrebu predavanjem *Kultura čitanja i knjižnice u novom tisućljeću* predočila sudionicima analizu pismenosti u Hrvatskoj i europskim zemljama. Profesorica Jadranka Lasić-Lazić s Filozofskog fakulteta u Zagrebu govorila je na temu *Obrazovanje bibliotekara za rad s osobama s posebnim potrebama*, a profesor Srećko Jelušić s Filozofskog fakulteta u Osijeku o *Studiju nakladništva i knjižarstva u svjetlu Bolonjskog procesa*. Predsjednica Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama Dunja-Marija Gabriel iz Hrvatskoga knjižničarskog društva obradila je temu *Građa lagana za čitanje kao pomoć u opismenjavanju osoba s posebnim potrebama*, a nakon toga uslijedila je diskusija u kojoj su sudjelovali predstavnici nakladnika (Miroslava Vučić, urednica u Školskoj knjizi i Vesna Bilić, pomoćnica direktora Naklade Ljevak), logopeda (Stanislava Leljak-Turžanski, predsjednica Hrvatske udruge za disleksiju) i defektologa (profesorica Zrinjka Stančić s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Zagrebu) te strani predavač Bror Tronbacke.

Poznato je da postoji više uzroka teškoća u čitanju i pisanju i više skupina osoba koje zbog invalidnosti ili nekog drugog nedostatka mogu imati koristi od građe lagane za čitanje. Možemo izdvojiti dvije osnovne skupine. Prvu skupinu čine osobe s posebnim potrebama kojima je građa lagana za čitanje neophodno potrebna (osobe s disleksijom, mentalno hendikepiranje osobe, gluhe i gluhoslijepe osobe itd.), a drugu skupinu čitatelji s ograničenim poznavanjem jezika ili nedostatnim čitateljskim vještinama (novopridošli useljenici, funkcionalno nepismene osobe, djeca) kojima ova vrsta građe može biti od velike koristi kao vježba i pomoć u čitanju s razumijevanjem, te razvijanju čitateljskih vještina. Drugi okrugli stol potvrdio je da je građa lagana za čitanje neophodna u obrazovnom procesu osoba s posebnim potrebama i upoznao je hrvatsku knjižničarsku zajednicu s problemima vezanim uz čitanje i pisanje. Nadalje je sudionicima skupa približio prirodu građe lagane za čitanje i potrebu za proizvodnjom te vrste građe koja bi trebala služiti svim osobama s različitim teškoćama čitanja i pisanja tj. učenja razumijevanja pročitanog.

Nakladnici koji su aktivno sudjelovali u raspravi uočili su potrebu objavljivanja knjiga i novina laganih za čitanje čija proizvodnja u Hrvatskoj ne postoji. Istaknuto je da su javne knjižnice (posebno narodne i školske) oduvijek imale ključnu ulogu na području promicanja pismenosti i čitanja, a takvu ulogu trebale bi imati i u nabavi i korištenju građe lagane za čitanje. Uočeno je da korištenje knjiga laganih za čitanje i njihovo prihvaćanje kod čitatelja u velikoj mjeri ovisi o educiranim knjižničarima.

U drugom bloku pozvanih predavanja predstavile su se Loris Bučević-Sanvincenti, stručna suradnica za školske knjižnice u Knjižnicama grada Zagreba i Davorka Semenić-Premec, članica Radne grupe za čitanje Hrvatskoga knjižničarskog društva, s izlaganjem *Prvi pokazatelji istraživanja o čitalačkim ukusima u narodnim i školskim knjižnicama*. Nakon toga je Veronika Čelić-Tica, savjetnica za školske knjižnice iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice, dala izvješće o stanju na projektu *Knjižnične usluge u odgojnim domovima i kaznenim ustanovama – stanje, pomoci, prepreke*. Željka Butorac, školski logoped iz Hrvatske udruge za disleksiju, govorila je o *Stanju čitanja i pisanja kod osoba kojim je izrečena odgojna mjera u RH*, a profesorica Mirjana Lenček s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Zagrebu, iznijela je vrlo zanimljiva zapažanja u predavanju *Od početka do kraja – od disleksije do kaznenih mjera*.

Nakon predavanja, u diskusiju su se uključili osim knjižničara, pedagozi, logopedi i defektolozi. Dogovoreno je da se potakne osnivanje radnog povjerenstva za izradu prijedloga programa odabira i proizvodnje štiva laganog za čitanje. Članovi povjerenstva trebaju biti iz svih institucija koje su nadležne za osobe s teškoćama u čitanju, pisanju i učenju i nakladnici koji bi takvu građu proizvodili i distribuirali. Za takav važan projekt neophodna je organizacijska i financijska pomoć nadležnih ministarstava i države. Zbog nepoznavanja ove problematike u knjižničarskoj zajednici u Sloveniji, prihvaćen je prijedlog kolegica iz Novog Mesta da predstavnik HKD-ove Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama održi izlaganje na međunarodnom skupu "Knjižnica-igrišće znanja in zabave" u Novom Mestu (12.-13.9.2005.) na temu "Građa lagana za čitanje kao pomoć u opismenjavanju osoba s posebnim potrebama".

Kako bi se logopedi u Hrvatskoj upoznali s prirodom građe lagane za čitanje, prihvaćen je prijedlog predstavnika Hrvatske udruge za disleksiju da knjižničari organiziraju radionicu o građi laganom za čitanje u okviru 3. kongresa hrvatskih logopeda u Dubrovniku (28.9.-1.10.2005.). Prvi rezultati istraživanja u okviru trogodišnjeg projekta „Knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama – utvrđivanje problema čitanja i pisanja kod osoba s poremećajem u ponašanju i izrečenim odgojnim mjerama u Republici Hrvatskoj“ ukazuju da oko 40 posto štićenika u hrvatskim odgojno-popravnim domovima i odgojnim zavodima ima disleksiju. Zaključeno je da takvi podaci iziskuju izradu plana stvaranja suvremenih školskih knjižnica u odgojno-popravnim domovima i zavodima, te kaznenim ustanovama za djecu i mlade s posebnim potrebama.

Rad okruglog stola završen je *promocijom prijevoda* dviju publikacija Međunarodnog saveza knjižničarskih društava i ustanova (IFLA) u izdanju Hrvatskoga knjižničarskog društva: "Smjernice za građu laganu za čitanje" i "Smjernice za knjižnične programe opismenjavanja" i najavom 14. europske konferencije o čitanju (Zagreb, 31.7.-3.8.2005.) na temu *Pismenost bez granica*.

Veronika Čelić-Tica, Dunja- Marija Gabriel

BILTEN IZDAJE:

Hrvatska udruga za disleksiju
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet,
Zagreb, Kušlanova 59a

Urednica: Stanislava Leljak-Turžanski, predsjednica

Uredništvo: Karmela Krušlin, dopredsjednica

Gordana Baričević Nada Lovrić

Emica Farago Ljiljana Petrovski

Ana Kalčić Maja Rački

Mirjana Lenček-Vancaš

Izlazi 2 puta godišnje. Naklada 300 primjeraka.

BILTEN JE BESPLATAN

HUD

Hrvatska udruga za disleksiju
Kušlanova 59a, 10000 Zagreb

tel: 01/2338-022, fax: 01/2333-360

091/568-1009

(dežurstvo srijedom od 18 do 19 sati)

žiro račun 2390001-1100134271

web stranica: www.hud.hr na kojoj postoji forum gdje možete uputiti svoja pitanja